

**“ZAMONAVIY FAN VA TALIM-TARBIYA:
MUAMMO, YECHIM, NATIJA”
ilmiy-amaliy onlayn konferensiya materiallari
(2020 yil 27 oktyabr)**

2020

“ZAMONAVIY FAN VA TALIM- TARBIYA: MUAMMO, YECHIM, NATLJA” ilmiy-amaliy onlayn konferensiya materiallari 2020. № 1.

Tahririyat raisi: Akramova G.R.
Tahririyat raisi o'rinbosari: Maxmudova D.B.

Tahririyat a'zolari:

Akramova G.R. (pedagogika fanlari nomzodi, dotsent, BuxDU), Tilavova M.M. (pedagogika fanlari nomzodi, dotsent, BuxDU), Ro'ziyeva M.Yo. (Filologiya fanlari bo'yicha PhD., dotsent, BuxDU), Tosheva N.T. (pedagogika fanlari bo'yicha PhD. BuxDU), Karimova G.Q. (pedagogika fanlari bo'yicha PhD. TSHPXQTMOI), Aminova F.X. (pedagogika fanlari nomzodi, dotsent, Navoi DPI), Maxmudova D.B. (pedagogika fanlari bo'yicha PhD. Chirchiq DPI), Samarova Sh.R. (psixologiya fanlari nomzodi, dotsent, Chirchiq DPI), Narziyeva M. (Buxoro VPXQTMOI katta o'qituvchisi), Davronov I.E. (BuxDU katta o'qituvchisi), Akramova S.R. (BuxDU), Luqmonova S.G. (BuxDU)

«FAN VA TA'LIM»
MCHJ nashriyoti
Buxoro sh.DXM
tomomidan 2020 yil 7
sentyabrda 888703-son
royxatga olingan
ra'yxatga olingan

Tarqatish hududi:
<http://interscience.uz/>
onlayn.

MUNDARIJA

KIRISH	8
PEDAGOGIKA FANLARI	9
<u>Dejmurat D. Y., Juraeva M. Y.</u> "ILM, MA'RIFAT VA RAQAMLIY IKTISODIYETNI RIVOJLANTIRISH HURU'DA HISSON KAPITALIGA KIRITILADIG'AN INVESTICIYAH A'AMIRYATI	9
<u>Axatova D. A., Axatova X. A.</u> SHAXSGA YO'NALTIRILGAN PEDAGOGIK TEXNOLOGIYANI AMALGA OSHIRISH BO'YICHA TA'LIM TURLARI	11
<u>Abdusoburova N. A.</u> XALQARO BAHOLASH «PISA DASTURI» RIVOJLANISH TENDENSIYASI	13
<u>Raximova D. B.</u> BOLANI KITOBGA MEHTINI OSHIRISHDA OILA VA MAKTAB HAMKORLIGI	15
<u>Kuzieva M.</u> YOSHLAR BILAN ISHLASHDA XORLIY TAJRIBALARINING AHAMIYATI	17
<u>Mammatov D.</u> ANDROGOGIKANI –KATTALAR TA'LIM OLIHSHINING ASOSIY NAZARIYALARI	19
Rahmonov X. X. MEHNAT BOZORINI TAKOMILLASHTIRISH BANDLIKNI TA'MINLASH ASOSI SIFATIDA	21
Болташев Ф. Т. ПОЛЬ МАХАЛУМ В ВОСИТАНИИ ПОДРАСТАЮЩЕГО ПОКОЛЕНИЯ	22
<u>Divov S.</u> O'QUVCHILARNING AXBOROTLAR BILAN ISHLASH KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISH IMKONIYATLARI	24
<u>G. Kushakova, D. Toshmurova, Z. Irkinova</u> YOSH AVLODNI MA'NAVIY- AXLOQIY VA BARKAMOL QILIB TARBIVYALASHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	26
<u>Yusupova X.</u> O'QUVCHILARNI MILLATLARARO MULOQOTGA TAYYORLASH TEXNOLOGIYASI	27
<u>Бобосызамуров Ш. А.</u> АНАЛИЗ ЭФФЕКТИВНОСТИ ИСПОЛЗОВАНИЯ КЛОГ ТЕХНОЛОГИИ В ОБУЧЕНИИ	29
BOSHLANG'ICH TA'LIM	31
<u>Toshova N.T., S.I. Nasullayeva</u> BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARINI O'QITISHDA PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARINING ILMIY NAZARIY ASOSLARI	31
<u>M. Boltayeva</u> KITOB – FARZAND TARBIVYASIDAGI ENG MUHIM OMIL	34
<u>Tamirova M., Beldiyeva G.</u> INTEGRATSIYALASH – BOSHLANG'ICH TA'LIM SAMARADORLIK OMILI SIFATIDA	35
<u>Tamirova D., Abdurahmonova D.</u> O'QUVCHIDA ILMIY DUNYOQARASH ELEMENTLARINI SHAKLLANTIRISHDA ONA TILINI O'RGANISHINING O'RNI (BOSHLANG'ICH)	37
<u>Raximova D., Nurmatova D.</u> BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARINING HODIY FAOLIYATINI TA'LIMIY O'YIN VOSITASIDA SHAKLLANTIRISH	39
<u>Ravshanova S., Karimova M.</u> DIDAKTIK O'YINLAR BOSHLANG'ICH TA'LIM SAMARADORLIGINI TAMINLASH OMILI SIFATIDA	40
<u>Orshidova F.a., Xodirova G.</u> BOSHLANG'ICH TA'LIM SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA DARSLIKLAR BILAN ISHLASHINING AHAMIYATI	41
<u>Nazarova G., Rajanova F.</u> BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARINI DARSJARAYONIDA MILLIY QADRIYATLAR RUHIDA TARBIVYALASH	43
<u>Maxmudova M., Xoligova N.</u> ONA TILI VA O'QISH DARSJARAYONIDA BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARINING NUTQINI O'STIRISH	46

<u>Shoximov J. J.</u> MILLIY HARAKATLI O'YINLAR VOSITASIDA O'QUVCHILARNI TARBIYALASH IMKONIYATLARI	254
<u>Usmonov A. S.</u> YENGIL ATLETIKA SPORT TURI XUSUSIDAGI QIZIQARLI TARIXIY MA'LUMOTLAR	256
<u>Tashov M. X.</u> O'QUVCHINI JISMONIY TARBIYALASHDA UZLUKSIZLIK VA UZVIYLIK	257

<u>Shoximov J. J.</u> MILLIY HARAKATLI O'YINLAR VOSITASIDA O'QUVCHILARNI TARBIYALASH IMKONIYATLARI	254
<u>Usmonov A. Sh.</u> YENGIL ATLETIKA SPORT TURI XUSUSIDAGI QIZIQARLI TARIXIY MA'LUMOTLAR	256
<u>Toshov M. X.</u> O'QUVCHINI JISMONIY TARBIYALASHDA UZLUKSIZLIK VA UZVIYLIK	257

- hamkorlik munosabatlari;
- jamoa a'zolari o'rtasidagi munosabatlar;
- raqobatlashayotgan jamoalar orasidagi munosabatlar;
- sportchilar o'rtasidagi munosabatlar va
- a) sportchilar bilan sport hakamlari o'rtasidagi munosabatlar;
- b) sportchilar bilan tomoshobinlar o'rtasidagi munosabatlar; v) sportchilar bilan murabbiylar o'rtasidagi

munosabatlar. Markur munosabatlarning hammasi birgalashib sportchining shakllanishiga yordam beradi va ular sportning shaxsga ta'sir ko'rsatish (shaxsning ijtimoiylashuvi) asosini tashkil etadi. Ijtimoiy munosabatlarning ushbu masala bo'yicha jiddiy shug'ullanish va unga katta e'tibor berish zarur hamda amalda sport faoliyatidan ijtimoiy munosabatlarda har kanday shaklda bo'lsa ham namoyon bo'lishiga yo'l qo'ymaslik kerak.

Sportning insonparvarlik (gumanitar) vazifasi. Gumanitar – fransuzcha so'z bo'lib, insonparvarlik, degan ma'noni anglatadi. «Sport tili» baynalmilal til bo'lganligi tufayli, sport kurashining mantiqi halollikdan iboratdir. Raqiblar izzat-nafsigaga tegmaslik, ularni bir-biridan ajratmaslik, aksincha, ularning eng yaxshi fazilatlarini namoyon etishga yordam berish xususiyatiga ega bo'lganligi tufayli, sport faoliyati xalqlar o'rtasidagi o'zaro hamkorlikka, ularni jipslashtirishga xizmat qiladi. Sportning insonparvarlik asoslarini mustahkamlash va kengaytirishda xalqaro olimpiya harakatining faoliyati alohida ahamiyat kasb etadi.

Sport ko'p qirrali ijtimoiy hodisa sifatida. Sport insonga badan tarbiya tarzida jismoniy ta'sir ko'rsatadiki, faol omillar insonni mehnatga va ijtimoiy faoliyatining boshqa zarur turlariga tayyorlashning asosiy shakllaridan biri hisoblanadi, millatlararo va baynalmilal aloqalarni mustahkamlash hamda kengaytirishga yo'naltirilgan etik va estetik tarbiya vositalaridan biri bo'lib xizmat qiladi.

Sport musobaqa faoliyati sifatida. Musobaqalar, bellashuvlar, ya'ni muayyan chegaradagi raqobat-chilik sportning musobaqalashish faoliyatini ifoda etadi. Shu tariqa raqiblar o'rtasidagi natijalar ob'ektiv ravishda bir-biriga taqqoslanadi, hamda bir-biriga qarshi kurashayotgan shaxslar va jamoalarning muayyan qobiliyatlariga baho beriladi.

Sport faoliyatining ehtiyojlari, motivlari, tabiiy va ijtimoiy stimullari. Sportni hayotga tatbiq etadigan bo'lsak, sport – bu inson imkoniyatlari chegarasini kengaytirishga umumiy ta'sir etish, buning uchun maxsus tayyorgarlik orqali o'sha imkoniyatlarni ro'yobga chiqarish, tobora oshib boradigan qiyinchiliklarni yengish bilan bog'liq bo'lgan musobaqalarga maxsus tayyorlanish va ularda muntazam ishtirok etishdan iborat ekanligi; sport – bu muvaffaqiyatlar va muvaffaqiyatsizliklar tufayli yuzaga keladigan hissiyotlar olami ekani, bu jismoniy munosabatlarning murakkab majmuasi hamda shu bilan birga eng keng tarqalgan tomosha shakli ekanligi, hozirgi zamonning ommaviy ijtimoiy harakatlaridan biri ekanligini ko'ramiz.

Sport sohasidagi o'zaro munosabatlar. Sportning sohaga ta'sirini shakllantiruvchi omillardan biri bu sport faoliyati jarayonida va shu faoliyat bilan bog'liq holda vujudga keladigan odamlar o'rtasidagi musobaqalar, bu musobaqalarning ko'lami va keskinligidir. Mazkur musobaqalar hech qachon sof holda faqat shaxsiy musobaqalardan iborat bo'lmaydi. Ular har doim jamoalararo, millatlararo va xalqaro sport musobaqalaridan iborat bo'lib, bu musobaqalar sportchini keng ko'lamdagi ijtimoiy munosabatlar olamiga olib keladi. Sport hayotining murakkab vaziyatlarida insondagi olijanoblik, halollik, o'z raqibiga hurmat, musobaqa qoidalariga va sport etikasiga qat'iy rioya qilish singari fazilatlarining namoyon bo'lishiga sabab bo'ladi.

MILLIY HARAKATLI O'YINLAR VOSITASIDA O'QUVCHILARNI TARBIYALASH IMKONIYATLARI

Shoximov Jonibek Jalolovich

Buxoro davlat universiteti jismoniy madaniyat fakulteti o'qituvchisi

Hozirgi zamon pedagogika fanining asosiy vazifalaridan biri xalq xazinalarini insonparvar pedagogik tarbiya tizimida qo'llash va ulardan mohirona foydalanish, bu bebaho, xalqchil, ma'naviy boyliklarni bolalarning har kungi ta'lim tarbiyaviy ishlariga aylantirishdan iborat. Shunga ko'ra o'sib borayotgan avlodning tarbiya tizimida xalq pedagogikasi tajribalari yoshlarning xarakteri va ongini boshqaruvchi vosita, asosiy kuch deb hisoblanadi.

Shundan kelib chiqib, tadqiqotning maqsadini xarakatli va milliy o'yinlaridan foydalanish orqali 7-9 yoshli bolalarning jismoniy sifatlarini oshirish yo'llarni aniqlash, rivojlantirish, xarakatli va milliy o'yinlarning rolini oshirishning samarador shakllarini topish, xalq o'yinlarining tarbiyaviy imkoniyatlarini nazariy jihatdan asoslash, aniqlash tashkil etadi.

Milliy va harakatli o'yinlar
QOPQON

O'yinnint tavsifi. O'ynovchilar ikki guruhga bo'linadilar. Bir guruhdagilar aylana bo'lib tiziladi va qopqon bo'ladi. Ikkinchi guruhdagi bolalar sichqonlar bo'lib aylanadan tashqarida turadilar.

Qopqondagi guruhdagi bolalar qo'l ushlashib quyidagi so'zlarni aytib, aylana bo'ylab yuradilar.

Voy qurg'urlar, bu sichqonlar jonga tegdi, u beorlar nima ko'rsa –shuni yeydi, hamma yoqni ship-shiydon qiladi.

Shoshmang, sizlar badnafs zotlar qo'lga tushmayin qolmassiz.

Uyangizga qo'ydik qopqon, hammangizni tez ushlarmiz.

Ular so'nggi satrdagi so'zlarni aytib turgan joylarida to'xtaydilar va qo'llarini ushlagan holda yuqoriga ko'taradilar. Shu payt sichqonlar qopqon orasidan yugurib o'ta boshlaydilar. Rahbarning "Qopqon yopildi!" ishorasi bilan aylana hosil qilib turgan o'quvchilar cho'qqayib o'tiradilar va qo'llarini pastga tushuradilar. Bu holat qopqon yopilganini bildiradi. Shunda aylana ichidan chiqolmay qolgan sichqonlar tutilgan hisoblanadi. O'yin hamma sichqonlar qopqonga tushgunicha davom etadi. So'ngra ikkala guruhdagilar o'rin almashadilar va o'yinni takrorlaydilar.

O'yinning qoidalari. 1. Qo'llarni faqat "Qopqon yopildi!" ishorasidan tushirish mumkin.

Pedagogik ahamiyati. O'yin bolalarda jamoa bo'lib tashkiliy ravishda harakat qilishni tarbiyalaydi. Tashkiliy ravishda bir vaqtda va signal bo'yicha shartli aytishga va o'yin boshiga bo'ysunishni talab qiladi. O'yin ephil va tez harakatlarni tarbiyalashga yordam beradi.

Metodik ko'rsatmalar. O'qituvchi "QOPQON YoPILDI!" ishorasini o'z vaqtida berish uchun sichqonlarning qopqon orasidan qanday yugurib o'tishganini diqqat bilan kuzatib turish, shuningdek, qopqon orasidan yugurib o'tishga yuragi betlamayotgan sichqonlarga dalda berishi lozim. O'yinni qiziqroq o'tkazish uchun aytiladigan so'zlarni o'quvchilarga oldinroq yaxshilab yodlatish lozim.

ESHITIB TOP

O'yinga tayyorlanish. Bu o'yin yalanglikda, dalada yoki tekis ko'katorda o'tkaziladi. O'ynovchilar oralarida 3 metr dan joy qoldirib, bir qatarga saflanadilar va ko'zlarini bog'laydilar. Onaboshi o'ynovchilardan taxminan 100-500 m naribroqda turadi.

O'yinning tavsifi. Onaboshi signal beradi (hushtak chaladi, qarsak uradi yoki qo'ng'iroq chaladi). Hamma signal berilgan tomonga qarab yuradi va onaboshiga yaqinroq kelishga harakat qiladi. Ikkinchi signal berilgach, hamma ko'z bog'ichini yechib tashlaydi va o'zi onaboshidan qanchalik uzoqda turganini kuradi. Onaboshiga eng yaqin kelgan o'quvchi g'olib hisoblanadi.

Pedagogik ahamiyati. O'yin bolalarda diqqatni, eshitish qobiliyatini rivojlantirishga yordam beradi. Shuningdek, o'yin qatnashchilarini chaqqonlik, chidamlilik sifatlarini takomil-lashtiradi. O'yinni o'ziga xos harakati – onaboshiga yaqinroq kelish.

"MUZLATAMIZ" O'YINI

O'yinga tayyorlanish. O'yin ochiq tekis joylarda qish faslida o'ynaladi. U bolalarni sovuqdan qo'rqqanlikka, dadillikka va jasoratga davlat etuvchi o'yindir. Umumiy yo'nalishi – harakatlar va og'zaki nutqni belgilaydi. Chegara uzunligi 10 metr, eni 5-6 m bo'lgan yo'lakcha muzlar hisoblanadi.

O'yin tavsifi. O'yinboshi – muzlarning biri "men burun yaxlataman", ikkinchisi "men qulok yaxlataman" deb bolalarni sovuqdan qo'rqtadi, bundan cho'chigan bolalar "panada qaltirashadi", o'ynagani chiqmaydilar. Shunda aka-uka o'yin boshilar o'z po'pisasidan mamnun bo'lib:

Botir bola bo'lsa- chi?

Yo'l safarga chiqsa- chi?

deb kerila boshlaydilar. Bu bolalarning izzat-nafsiga tegadi. Ular g'ururi qo'zg'ab:

Biz do'qindan qo'rqqamaymiz, muzni pisanda qilmaymiz, deb yoppasiga qiy-chuvlashib muzlatadigan joydan o'tishga harakat qiladilar. Ikkala muz o'yinboshi bolalarni tutib muzlatishadi. Eng ko'p o'yinchini muzlatgan o'yinboshi g'olib hisoblanadi.

O'yin qoidalari. 1. Muz o'yinboshilari faqat o'zlari muzlatadigan joylarida muzlatishlari mumkin. 2. O'ynovchilar muzlarning joyidan yugurib, sakrab o'tadilar. 3. O'yin so'zlarini o'yinboshilar jo'r bo'lib, bir vaqtda aytishadilar, so'ngra muzlatadigan joydan o'tishlari kerak. 4. Muzlarning qo'li o'ynovchiga tegishi bilan takqa to'xtab qolishlari kerak.

Pedagogik ahamiyati. O'yinda bolalarni jamoada tashkiliy ravishda harakat qilishga o'rgatadi; shuningdek tashkiliy ravishda yugurishga, signal bo'yicha bir vaqtning o'zida harakat qilishga va o'yinboshiga bo'ysunishni tarbiyalaydi. O'yin yengil va tez harakat qilishga yordam beradi. O'yin mustaqillikni, diqqatni, ziyraklikni rivojlantirishga yordam beradi. O'yinni o'ziga xos harakatchan borib yugurishdir.

"QIDIRIB TOP" O'YINI

O'yinga tayyorlanish. O'yin sport maydonchasida, dam olish bog'larida o'tkaziladi. O'yinda to'rtta o'quvchi onaboshi qilib saylanadi.

O'yin tavsifi. O'qituvchi signal bergandan so'ng to'rtta o'quvchi o'yinboshi bo'lib o'girilib yoki bolalarga orqasini o'girib ko'zlarini yumib turgan holda quyidagi so'zni aytadilar.

Oyog'ingni tagida osh taxa,

Ko'zingga qumu, paxta

Shu so'zni aytib bo'lganlaridan so'ng orqalariga qaramaydilar, qolgan o'yinchilar esa har tomonga tarqalib yashirinib oladilar. Yashirinib olganlaridan so'ng ular turli joylarga, chuqurlarga, butalar, daraxtlar, predmetlar orasiga yashirinishlari mumkin. Shundan so'ng o'yinboshilar yashiringan o'yinchilarni maydon o'rtasiga olib keladilar. Agarda yashiringan o'yinchilarni bitta yoki ikkitasini topolsalar, unda o'yinboshilar o'rtaga chiqib biz yengildik, deb aytadilar. Maydon o'rtasiga olib keladilar.

O'yin qoidalari. 1. Ro'mol boshni siqmaydigan qilib bog'lanishi lozim. 2. Agar ro'mol adras bo'lmasa, ko'p qatlamlilik bo'lishi shart. 3. Har ikkala tomonda o'ynovchilarining yangi nomlari sir saqlanishi kerak. 4. Chertayotgan o'ynovchi og'ritmasdan sekin chertishi darkor.

Pedagogik ahamiyati. O'yin bolalarda diqqat-etiborni, sezgirlik qobiliyatlarini tarbiyalaydi. O'yin chidamlilik, epcchilik, tezkorlik, aniq mo'ljallash olish sharoitlarini rivojlantirishga yordam beradi. O'yinni o'ziga xos harakati sekin biddirmasdan yurishdir.

"ChORI-ChANBAR" O'YINI

O'yinga tayyorlanish. O'yin bolalarda ziyraklik va epcchilikni tarbiyalaydi. Bu o'yinni turli fasllarda o'ynasa ham bo'ladi. O'ynovchilar oyoqlarini cho'zib, qo'llari bilan tizzalarini silab turishadi. Qur'a tashlab o'yinboshi aniqlanadi. Diametri 6-8 m li doira chiziladi, bolalar doira bo'ylab joylashadilar.

O'yin tavsifi. O'yinchilar baravariga quyidagi so'zlarni ijro qilishadi:

Chori chamber

Bari anbar

Onaqiz qayda

Ola-bula tog'da

Tog'man zuvman

Pitakash to'ti qiz

San tur, san chiq.

So'zlar tugashi bilan o'yinboshi ishora qiladi, hamma oyoqlarini tortib olishlari, ya'ni tizzadan bukishlari lozim.

O'yin qoidalari. 1. So'zlarni to'g'ri va chiroyli talaffuz qilishga e'tibor qilinadi. 2. Kim oyog'ini oxirgi bo'lib tortib olsa, unga raqsga tushish, qo'shiq aytish, she'r aytish vazifasi yuklatiladi. 3. Ishora bo'lmasdan oyoqni yig'ib olgan o'ynovchilar ham jazolanadi.

O'yinning pedagogik ahamiyati. O'yin bolalarda ziyraklik, epcchilik, og'zaki nutqni, harakatni aniq bajarishni tarbiyalaydi. O'yinda chaqqonlik, tezkorlik, chidamlilik, kuch sifatlarini rivojlantirishga yordam beradi. O'yinni o'ziga xos harakati – oyoqni tez tortib olishdir.

YENGIL ATLETIKA SPORT TURI XUSUSIDAGI QIZIQARLI TARIXIY MA'LUMOTLAR

Usmonov Alisher Sharifovich

Buxoro davlat universiteti jismoniy madaniyat fakulteti o'qituvchisi

Yengil atletika «Sport qirolichasi» deb nomlanadi va u eng ajoyib va ommabop sport turlaridan biri.

Yengil atletika — sportning eng ommaviy turlaridan biri. Turli masofalarga yugurish, sportcha yurish, sakrash (balandlikka, uzunlikka, uch hatlab, langarcho'p bilan), uloqtirish (nayza, lappak, bosqon), yadro irg'itish, ko'pkurash (o'ngkurash, yettikurash) mashqlarini o'z ichiga oladi. Yengil atletikada 50 dan ziyod mashq bor, ulardan 49 tasi Olimpiada o'yinlari dasturiga kiritilgan (2000 yilgi Sidney olimpiadasida erkaklar Yengil atletikaning 22, ayollar 20 turida musobaqalashishdi). Bundan tashqari, Yengil atletika zamonaviy beshkurash va triatlon sport turlarining bir mashqini tashkil etadi, barcha sport turlarining mashg'ulot, ta'lim muassasalarining o'quv, harbiy-tayyorgarlik, salomatlik mashqlari, o'quvchi-yoshlarning «Alpomish» va «Barchinoy» sport sinovlari dasturidan joy olgan. Gomerning «Iliada», Ibn Sinoning «Tib qonunlari» va boshqa kitoblarda Yengil atletika mashqlariga oid ma'lumotlar uchraydi.

Qadimgi Olimpiada o'yinlarida (miloddan avvalgi 776 yildan milodiy 394 yilgacha) asosan Yengil atletika bo'yicha musobaqalar uyushtirilgan. Zamonaviy Yengil atletikaning rivojlanishida 19-asrda Angliyada (1837 yildan) musobaqalar, Afinada (1859 yildan) umumgrek o'yinlari o'tkazilishi va olimpiada tiklanishi (1896 yildan)ning ahamiyati katta bo'ldi. 1912 yilda Xalqaro havaskor Yengil atletikachilar federatsiyasi (IAAF) tuzilgan, unga 200 mamlakat a'zo (2001 yil; O'zbekiston Yengil atletika federatsiyasi 1993 yildan a'zo). IAAF 1977 yildan jahon kubogi (hozirgi kunda Gran-pri musobaqalari), 1983 yildan jahon birinchiligi musobaqalarini o'tkazib keladi.